

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 " — "
Negyed évre 1 " 50 "
Egyes szám ára 6 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SOMLYÓN:

Móricz Gyula szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetések, nyilvántartások, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Felhívás előfizetésre

a „Székelyföld” 1884. évi folyamára.

A „Székelyföld” című közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként megjelenő nagyságában 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 frt. — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelttel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

Előfizetések elfogadtatnak Kézdi-Vásárhelytől a kiadó-hivatalban, Csik-Szeredán Szabó Albert könyvnyomdájában. Az előfizetési pénzek vidékről — legelőszőrűben posta-utalvánnyal — Kézdi-Vásárhelyre, lapunk kiadó-hivatalába küldendők.

A „Székelyföld” kiadó-hivatala.

A székelyek érdeke a trónörökös munkájában.

Az „Ellenzék” f. évi 76. számában megemlékezik a trónörökös irodalmi vállalatáról és roppant aggodalmát fejezi ki a felett, hogy a mű nem fog a várakozásnak megfelelni, mert — ugymond — „a természetrajzi rész hiányos lesz Herman Ottó miatt, a történelmi rész Thaly Kálmán miatt. Ki fogja a Dunántul ethnographiai, társadalmi

A „Székelyföld” tárczája.

Azok a hulló csillagok.

(Elbeszélés.)

Irta: Deák Géza.

(Folytatás.)

II.

Háromnap, nem minden érdekesség nélküli utazás után érkeztek meg ifjaink S... re; e kis város volt az, hová tanulmányaik folytatása és bevégezése szólította őket.

Északról és délről, keletről és nyugatról messze terjedő erdőségek között fekvő városka ez. Pár évtized előtt falai között még idegen nyelven beszéltek; ma már azonban egyre inkább lehet hallani s helyette annál gyakoribb az édes hangzás magyar szó. Azok az idegen feliratok kereskedéseken, nyilvános épületeken már magyarral cseréltek fel, sőt lassanként a családi életbe is belopódzott a magyar nyelv.

S minek tulajdoníthatni mindezt? Annak a lelkes magyar ifjúságnak, mely ide gyűlt össze az ország minden részéből, megteremtani magának a pályát, melyen működhessek; megtanulni, nevelni, ápolni azt, mit az elődök elhanyagoltak, csaknem romba döntöttek.

és gazdasági viszonyainak szép és alapos leírását adni, ha Eötvös Károly nem vállalkozik? Ki fogja a Székelyföldön kipótolni Orbán Balázst?

Szegény Magyarország! Herman nélkül nincs természetrajzod, Thaly Kálmánban összpontosul a történelmed, Eötvös teremtette a magyar társadalmat és gazdaságot, (de talán nem Tisza-Eszlárnál?) és bennünket, az ország keleti határán elrejtett székelyeket, Orbán Balázs nem létben nem is ismernének.

Erre koszorú költőnkkel kell, hogy feleljünk: „Ábrándozás az élet megromlójára, mely kancsalul festett egekbe néz...”

Részünkről teljesen meg vagyunk győződve arról, hogy Jókai Mór kitűnő írónk, midőn a mű rendezésére és összeállítására vállalkozott, számot vetett önmagával és meggondolta, kiknek közreműködését kell megnyernie.

Nem is aggódunk a miatt, hogy szakférjak ne akadtának; de a Székelyföldre nézve hivatásunk, sőt kötelességünknek tartjuk nézetünket elmondani s azon szerény véleményt kockáztatni: igen is aggódnánk azon esetben, ha a székelyföldi részt Orbán Balázs nélkül nem tudnák összeállítani.

Ennek indoka csakis abban rejlik, hogy Orbán Balázs nem is történész.

„Székelyföld leírásában a mi történelem van, mind megtalálható Ben-

kőnél; fonómeséi és légvárak pedig egy ily tekintélyes munka keretén kívül esnek.

Elismerem, hogy nagy szónok, nevezetesen népboldogító, ki együtt jajveszkel, együtt sir a néppel; kitapogtatja minden csoport igényeit és minden egyesnek azt ígér, minek megvalósulásiért epekedik; de a történetírás terén igen ábrándozónak, romantikusnak tartom és ismerem.

És ha csakugyan oly annyira kipótolhatatlan a Székelyföldön: mily hálátlan mellőzés volt az, midőn Szabó Károlyt kérték fel a székely nemzet történelmének megírására, melyért csak jutalom 10.000 forintot felül van kilátásban, és nem Orbánt? mily részrehajlás volt Kozma Ferencz Székelyföld leírását 1000 forinttal jutalmazni, őt magát akadémiai tagsággal megtisztelni, — mikor Orbán ur hasonlóban nem részesült?

Ne legyünk elfogultak és ne politizáljunk, midőn komoly tudományról van szó.

Herbich, Szabó Károly és Kozma Ferencz urak a Székelyföldet, annak őslakóit minden oldalról és annyira tanulmányozták, oly műveket írtak és még mindig írnak róluik, hogy méltán részesültek kitüntetések és elismerésekben és méltán megvárhatjuk, hogy egy ily tekintélyes munkában, mint

a trónörökös vállalat, ezen urakra bizassék a székely nemzet és Székelyföld ismertető részleteinek összeállítása.

A székely nemzetnek oly szép és dicső múltja van, s'annyi nemes önérettel rendelkezik ma is, hogy méltó főháborúval fogadhatja, midőn hallja, hogy folyton sajnálkoznak felette, és megvetéssel kellene elfordulnia mindazoktól, kik a régi dicsőséget és nagyságot hangoztatva, nemzetünket jelenleg könyörömdományokra és alamizsnára tartják méltónak.

A székely nép él és élni fog örökké, még akkor is, midőn már egyetlen fia sem lesz életben: élni fog a történelem lapjain.

Épen ezért oly írókra van szükség, kik midőn erényeinket elismerik és méltányolják, gyarlóságaink és hibáinkat se szépítsék, hanem fessenek le bennünket úgy, a hogy találtunk és találtunk.

Ezt és csakis ezt várhatjuk és várjuk; különben minden részlet csak mese gyanánt fogna feltűnni és pár század múlva még azt is kétségbe vonhatnák, hogy valóban léteztünk.

Igazságos ítélet mellett tulsúlyban levő nemes tulajdonai és erényei valódi nagyságban fogják nemzetünket feltüntetni.

Móricz Gyula.

Erről folyt most a társalgás a hölgyvilágban; ki milyen öltözetben fog megjelenni; hogy illenék ezen a ruhán ez vagy ama diszíték; kivel fogja ez vagy az a fiatal ember a négyeseket táncolni stb. stb.

A fiatalság közt is érdekes hír terjedt el; a szomszéd megye székhelyéről Gerletheky tanácsost S... re helyezték át. Ez magában nem volt valami nagyfontosságú dolog; nem is Gerletheky tanácsos érdekelte annyira a fiatal-ságot, mint inkább leánya, a szép Gerletheky Iona, kit S... re jövelele előtt már „hódító alak”-nak hirdetett a közvélemény.

Pár hete immár, hogy S... re jöttek és még senki sem látta a szép Ilonát, mi még inkább fokozta az iránta való érdeklődést; sőt egyesek egész bizonyossággal állították „hiteles forrás” alapján, hogy nem is fogja előbb mutatni magát, csak a „székelygyűlel” bálán.

Szőnyű lassan multak azok a rövid téli napok, mintha épen csigaléptekkel haladnának, míg végre mégis elérkezett az oly sok ifjú által epedve várt január 12-ke.

Sűrű köd lepte el az utcákat; a gázlámpák alig világítottak maguk körül; sugarakat elnyelni látszott a lomha köd.

Egyegyed 9 óra volt. A „Sembere” terem ablakai fényárban usznak; a fényesített parquet, a számtalan tükör vakító fényt szórtak szét; a rendezők türelmetle-

A vámháboru. Széchenyi Pál gróf földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter szerdán reggel Bécsbe érkezett és a király által hosszabb fogadtatásban részesült, kinek részletes előterjesztést tett az ügy állásáról. Széchenyi ezután Taaffe gróffal értekezett; a két kormány képviselői is folytatták az értekezletet, de mind ennek még semmi eredménye se lett. Minthogy minden kétségen kívül, hogy az osztrák kormány végül mégis ama belátásra jut, hogy ezt a rendeletet lehetetlen fentartani, az ügy halogatása által csupán Bécs élelmézése szenvedhet. Mert a magyarországi nagy hízalók mindnyájan kötelezték magukat, hogy az ügy rendezéséig egyetlen darab marhát sem küldenek Bécsbe, még az esetben sem, ha az istállóból vennék meg tőlük. Már az utolsó két bécsi marhavásár is bizonyítékul szolgált annak, hogy az osztrák főváros magyar marha nélkül legjobb minőségű hússal nem látható el, dacára, hogy az új vásári rendtartás életbeléptetése előtti utolsó vásáron szokatlanul sok marha lett felhajtva és e héten a hízómarha-kiállítás a szükségletet legnagyobb részt fődözi. Ennek következtében a hus ára már 2-3 forinttal emelkedett és a legközelebbi időben Bécs élelmézési viszonyai még sokkal rosszabbra fognak fordulni. A magyar hízalók több héten át minden nehézség nélkül a beállított szarvasmarhákat tovább hízaltathatják, és minthogy egyelőre a pozsonyi vásárra sem küldenek fel, ott sem lehet szarvasmarhát venni, azért Bécsben rövid idő múlva valószínű hűsszűkség fog beállani.

XIII. Leo pápa beszéde.

A pápa a konzisztóriumban beszédet tartott, mely különféle tekintetben nagyon nevezetes. Szokás ellenére a beszéd nagyon rövid és épen ez kölcsönöz annak nagyobb fontosságot.

XIII. Leo, Róma elfoglalása ellen, olasz csapatok által tiltakozik; ugyancsak keserű szavakkal emlékezik meg a propaganda esetről s beszédét e szavakkal végezte:

Mind ez tiszta valóság. Még súlyosb eseteket is sejtünk és készek vagyunk azokat tenni. Nagyon jól tudjuk, hogy ellenségeink sértésekkel akarják elárasztani a római pápát, míg végre egy nehézség a másikat érvén, kényszeríteni fogja őt a legvégsőbb eszközökhöz való folyamodásra.

Ezen utolsó mondat hihetőleg célzás szándékolt elutazásra.

Az olasz lapok cikkekkel árasztották el a közönséget e tárgyra nézve. A vallások azt mondják, hogy a pápaság áthelyezése Rómából máshová az anyaszentegyházra borzasztó, talán halálos csapást mérne.

nül nézték óráikat s a karzaton a türelmét vesztett Lazi még reszkírozott egy-egy hangos futamot.

Kivülről kocsizörgés hallzik; megérkezett az első fogat, melyet nyomban követett egy második, harmadik. ▲ kiszálló hölgyek, mint regeli tündérek, könnyed léptekkel sietnek fel a lépcsőkhöz.

Alig egy félóra múlva már javában foly a mulatság.

Szilárd és Mohai is jelen vannak; jól esik nekik is szórakozni az órákban; s míg Szilárd érdeklődéssel nézte az érkezőket, addig Mohai, elmerülve gondolataiba, ábrándozott a zene hangja mellett Arankájáról.

Mulatott ő is, csak hogy képeletben. Az első csárdás vége felé járt, mikor Gerlethnekiék megérkeztek; minden szem kíváncsian fordult feléjük s a rendezők egész raja övezte körül a s... i hölgyvilág ez új csillagát.

Valóban megfelelt a várakozásnak; nyulánk, karos termete, szép fekete szemei, alabástromfehér arca, picziny nevető szája, rózsapiros ajkai, melyek látni engedték hófehér fogait, s hosszan lecsüngő sötét fürtjei mind oly jól álltak neki!

Szilárd első pillanatra, midőn a hölgyet meglátta, önkéntelen vonzódást érzett iránta; valahányszor mellette elment, mindig hosszasan rajta fejejtette szeméit.

A Riforma és Capitale nagyon nyers modorban szólnak e tárgyról. Azt mondják: a pápa elakarja hagyni Rómát? Távozzék hát, semmit sem tartunk kellemesnek, mi nem akarjuk őnt elűzni, de ha őn elutazik, akkor csak óhajtatásainkat teljesíti. Szerencsés utat, de mindenekelőtt, ne térjen többé vissza.

A mi lehetetlenné teszi a kiegyezkedést a pápa és az olasz király közt, hogy dacára az ő és környezete olasz érzelmeinek, egy bizonyos hatalom alárendeltjévé lehetne és elvesztené kozmopolita tekintélyét. Mert a kiegyeztetődés csak alárendeltség által végződhetné, de az olasz kormány sem akar más egyezkedést elfogadni, mint legfeljebb azt, hogy pénzzel kárpótolja, ezt pedig a pápának nem lehet elfogadni.

XIII. Leo beszéde talán leginkább nemely új olasz bibornokoknak szól. Így a nápolyi érsek monsignor San Felice igen jó lábon áll az olasz udvarral, gyakran meglátogatja a királyi hercegeket s a nápolyi nemesség, melynek nagyobb része még most is ragaszkodik az elűzött II. Ferencz királyhoz, gyűlöli az érseket. San Felice azt reméli, hogy ő lesz XIII. Leo utódja.

A Daily Telegraph nagyon jogosultnak tartja XIII. Leo haragját. Az olasz kormány, agymond, nagyon rosszul hálálta meg a pápa türelmét. Oly apró bosszantások ösvényére lépett, melyek egy tisztességes kormány méltóságával meg nem egyeztethek s ha a világ igazságos akar lenni, akkor a pápát sokkal nagyobbra kell becsülni, mint ellenfeleit.

T a n ü g y .

Hogyan ébreszthet a tanító tanítványai-ban figyelmet előadása iránt?

(Felolvasatott Százrappatakon 1884. február 13-án a kézdí-orbai róm. kath. esp.-kerületi tanítói testület közgyűlésében.)

(Folytatás.)

De az a kérdés: hogyan szeretetheti meg a tanító tantárgyát tanítványaival? Itt is áll az: könnyebb okoskodni, mint célhoz jutni. Mégis lássuk, mily eszközöket lehet erre nézve sikeresen használni? Mindenekelőtt előadásunk legyen értelmes és könnyen felfogható. Ne használjunk elvont fogalmakat, kifejezéseket és hosszú mondatokat, hanem egyszerű, világos s könnyen megérthető nyelven beszéljünk a gyermekekkel. A nehézkes előadást és irányt követ még a tanult ember is unja, annál inkább a gyermek. Hogy a gyermek figyelme előadásunk iránt lekött legyen, a nehézkes-

Meg kell e hölgyet ismernem — szölt önmagához, ott hagyva Mohait s egyenesen Ilona felé tartott, ki ép most foglalt helyet Szilárd egy régi ismerőse mellett.

Érezte, mint száll a vér arcába, midőn Ilona előtt megállva, bemutatta magát egy tourra kérte fel. Egész lényén valami remegés vett erőt, midőn ily közel nézett Ilona mély tűző szemibe.

Volt valami bódító, csábító varázserő e nő tekintetében, hasonló a kigyó delejes nézéséhez, mely áldozatát megfosztja akaratától, lebilincselve tartja helyzetéhez.

A zene rázendült, Szilárd átszellemülve érzé magát karjai közt e nőnek, ki oly könnyedén lejtett, mint aláhulló pelyh; lelke elszállt a mámor és gyönyör közepette, s mint egy szép álomból ébredő, mámorosan nézett szét, mikor helyére vezette a szép hölgyet.

Alig ismertek rá pajtásai az eddigi komoly Szilárdra, ki egész éjjel mulatott s legtöbbet a szép Gerlethneky Ilonával. Nem is késtek egy-egy élces megjegyzést tenni, miket azonban ő figyelembe venni sem lát-szott; kedélye sokkal inkább el volt foglalva e pillanatban.

(Folytatása köv.)

ség minden esetre kertlendő. Továbbá a tanítónak a tantárgya iránti érdeklődés, szeretet s ezekkel kapcsolatosan a kellő figyelem felébresztésére még a következőket kell szem előtt tartania. Mint röviden érintém is, legyen a tanító beszéde lassu, de határozott, tiszta és nyomatékos, világos és érthető s végre legyen nyelvtanilag szabatos és művelt, óvatosan kerülve minden helytelen és pórias kifejezést.

Ha a tanítás előadó, akkor a tanító mindenekelőtt gondoskodjék arról, hogy az előadás és ismétlés egymást váltsák fel. Ha tanítás beszélgető, (kérdésgető, Socratesi stb.) akkor a tanító a következő rendre vigyázzon:

1. A tanító a feltett kérdést az illető osztály összes tanulóihoz, ne pedig egyesekhez intézze.

2. Azok, kik a kérdésre felelni tudnak vagy akarnak, ezt azáltal adják tudtúl, hogy jobb kezük mutatóujját szerényen felemelik. Más jelzéseket, pl. a helyről való felállást, a test előrehajlását, az ily felkiáltásokat: „én!” „én!” stb. megengedni nem szabad.

3. Ha a kérdés fel van téve, akkor a tanító először is áttekinti a tanulókat s csak ha szemlét tartott fölöttük, hívja fel az egyiket, vagy másikat, hogy feleljen a kérdésre. A kérdés inkább a figyelmetlenekhez intézendő.

4. Ha a tanító a gyermekek fölött áttekintett és egyet vezeté- és keresztnevével felszólított, akkor a felszólított gyermek azonnal álljon föl, nézzen egyenesen a tanító szemé közé s a feltett kérdésre élénken, hangosan és határozottan feleljen.

5. A tanítónak a gyermekek feleleteinél a sugást soha semmi szín alatt nem szabad megtűnni.

Továbbá iparkodjék a tanító az előadandó tárgyat annak rendje és módja szerint szemléltethetővé tenni. Az elemi oktatás általában szemléltethető legyen. A kultúrgyak közvetlen megsemmisíthetése többnyire nem jár nehézséggel. Ha a tárgyat természetben nem szemléltethetjük, emlékeztessük a gyermeket oly tárgyra, mely ahhoz hasonlít. Ha pedig elvont jelentésű tárgyakat akarunk szemléltethetővé tenni, a szemléltetést célszerűen választott példák, történetek elbeszélésével vagy a gyermekek életében előforduló alkalmas esetek földézésével stb. tegyük. Ezáltal a gyermekben nagyobb érdeklődés és szeretet támad a tárgy iránt, örömebb csüng azon; s ha különben szórakozásba merülni vagy lankadni kezdett volna is, újra felébred a tárgy iránti figyelmé.

Minél jobban elkészül a tanító előadására s minél érdekesebbé és kedveltebbé tudja tenni tárgyát és előadását, annál kevesebb oka leend gyermekei figyelmetlenségén foljajdulni. A mit szeretünk, azon egész lélekkel csüngünk. A mi pedig nem érdekel, arra nem igen terjed ki figyelmünk. Azon legyünk tehát, hogy előadásunk mind alakra, mind egymásutánra nézve legyen a gyermek felfogásához alkalmazva, s hogy mai előadásunkkal törjünk utat a holnapnak; de azt tegyük mindig az előbbieknél rövid átismétlésével és soha a nélkül.

(Folytatása következik.)

Bara Ferencz,
k. tanító.

Apróságok.

— Boldog ünneplést kívánunk t. olvasóinknak!

— Kitüntetés. Ő felsége Künle József háromszékmegei nagybirtokos és hites ügyvédnek, valamint törvényes utódainak, közhasznú működése elismerésül, a magyar nemességet a „szentkatolnai” előnévvel díjmentesen adományozta. Gratulálunk e kitüntetéshez.

— Nem köll úgy sietni! A „Székely-nemzet” azon állítását, hogy a csikszentmártoni választó kerület szabadelvű pártja Balázs Lajost lépteti fel képviselőjelöltül, ez idő szerint elhamarkodottnak

kell kijelentünk, mert a szabadelvű párt központi választmánya e tárgyban még nem is gyűlésezett.

— Bartha Ignác k.-vásárhelyi kir. ügyész ur felsőbb intézkedéssel az erzsébetvárosi kir. ügyész ur helyettesítésére és a kir. ügyesség vezetésére lett közelebbről ideiglenesen kirendelve. Ennek következtében városunkról már el is utazott s bizonytalan időn át Erzsébetvárosra fog tartózkodni. E derék és kitűnő tisztviselőnek ezen megtisztelő bizalommal történt kitüntetéséhez gratulálunk!

— Az „Országos Veres kereszt egyeslet” kézdí-vásárhely- és vidéki választmánya f. hó 9-én végleg megalakult. A kézdí-vásárhelyi tanácsához összehívott közgyűlés megjelentek az orbai, altorjai, karatnai és acesernátoni fiók-egyletek küldöttei, nem különben a kézdí-vásárhelyi fiók választmányának nagy része. Elnök Székely János ev. ref. lelkész meleg hangon üdvözlőlvén a megjelenteket, a gyűlést megnyitja s felhívja a vidéki fiók-egyletek küldötteit nyilatkozni az iránt, hogy akarnak-e egy vidéki választmányt alakulni oly célból, hogy a budapesti központi választmány segítségével Kézdí-Vásárhelyt egy köz-hórház alapíttassék. Br. Apór János, Hollaki Attila és Deák Domokosné vidéki küldöttek bővebb eszmecseréje után egyhangulag kimondatott a csatlakozás oly kikötéssel, hogy a létesítendő kórháznál a vidékiek érdekei is kellőleg tekintetbe vétessenek. Ezután a kézdí-vásárhely- és vidéki választmány következőleg alakult meg: az orbai fiók részéről: Hollaki Attila, Deák Domokosné és Binder Adolf; az alsó-torjai fiók részéről: Br. Apór János és Bartha Mór; a karatnai fiók részéről: Benedek Ignác és Pethő Mari; Csernátomból: Nánási Róbert, Szabó Géza lelkész; K.-Vásárhelyről, minthogy az alapszabályok értelmében a választmány felének a központból kell lenni, választott 9 tag, ugymint: Gábor Péter, id. Tóth Istváné, özv. Pap Andrásné, Székely Jánosné, Szöcs József, Székely János, Baló László, Dobay János és Molnár Józsiás. Ennek megtörténte után elnök felhívja a gyűlést a tisztikar megalakítására, minek eredménye a következő: elnök Pótsa József Háromszékmege főispánja; társelnök: br. Szentkereszty Stephanie; alelnök: Székely János ev. ref. lelkész; alelnöktárs: id. Tóth Istváné; főjegyző: Dobay János; jegyző: Baló László; pénztárnok: Kereskedő Csiszár József. Elnök aztán a k.-vásárhely- és vidéki választmányt megalakultnak nyilvánítván, a gyűlést bezárja.

— Az adókiető bizottság szombaton végleg befejezte működését s örömeinkre szolgál, hogy ideai működéséről csak jót írhatunk. Ugy a kiető bizottság, mint a kincstári előadó loyálisan fogva fel hivatásukat, ugy az állam, mint az egyesek érdekeit tekintve, igazságosan és pártatlanul jártak el. Ha merültek fel egyes panaszok, hogy talán egyesek adója között a kellő arány nem tartott meg, az inkább a bizonyítékok hiányában rejlik. De különben a legjobb akarat mellett sem lehetne az adókietésnél a helyes és kellő arányt mindig megtartani. Általában minden oldalról elismeréssel vannak az adózók a kiető bizottság és kincstári előadó iránt, s mi ép oly szívesen konstataljuk azt, mint a mily készséggel nyitottunk tért az ezen irányban régebben felmerült panaszoknak.

— Fillérestély Kovásznán. Az orbai „Veres kereszt fiók-egylet” ideai utolsó fillérestélyt e hó 5-én tartotta meg. Hogy ezen estély a többiekhez hasonlóan nem sikerült, nem a házasszony és házileányok szíves közreműködésén mult, hanem egyszerűen a körülményeknek tudandó be. Az estély programja, mely különben igen érdekesnek mutatkozott, rendkívüli akadályok miatt kimaradt. Az elegáns kis társaság mindezen körülmények közt is igen jól mulatott; az öregebb taták mulattak annak rendje és módja szerint, a mamák előlántották a kancsinót, a fiatalság pedig tánczra perdült. A négyeseket summa summamurium nyolcz pár lejtette. Táncz közben egy pár társasjáték is volt, még pedig sikerült. A kedélyes kis

társaság reggeli 3 órakor oszlott szét. Felülfizettek: Miskolczy Lajosné 3 nsga 5 frt 80 krt, Bodor Zsigmondné 3 nsga 4 frt 40 krt, Binder Adolf ur 10 krt, Dr. Póka Dezső 10 krt. Fogadják a szíves felülfizetők az egyesület nevében legforróbb köszönetemet. a.

— **Az orbajjárás ev. ref. egyházmegye** folyó hó 16-án tartja meg Kovásznán Zwingli emlékünnept. A mint az előkészületek mutatják, az ünnepély népes és fényes lesz. Demeter Sámuel zágoni ref. pap fogja a templomi beszédet végezni. A közeli lakosok kíváncsian várják a közelgő alkalmat, hogy meghallgathassák a kedves szónokot. — A vallásos ünnepély előestéjén a dalárdai pénztár javára, illetőleg a tervezett gyászkoos-megrendelési tőke gyarapítására a dalkör és közeli fiatalság által — a Butyka József ur által díj nélkül átengedett piaczi bálteremben — táncszal egybekötött hangverseny fog rendeztetni. Fényes sikerre van kilátás. Adjá Isten! a.

— **Népzenekart** állított fel Csik-Szent-Király község jórávaló közönsége és már annyira haladott a tisztán fuvó hangszerekből álló zenekar, hogy 3 gysz és 9 más darabot jó sikerrel tud előadni. Múltó elismerést és dícséretet érdemelnek Csik-Szent-Király derék lakói. Kíváncsatos volna, hogy a jó példa más községekre is elragadjon.

— **Kettős halál.** K.-Vásárhelyt Jancsó Jánosné a napokban elhalván, férje nem tudta túlélni az öreg házastárs vesztét s utána halt. Reggel még künn járt s este már halva volt; szíve megzakkadt bántában. Csütörtökön temették el az öreg házaspárt, kik nem tudtak egymás nélkül élni s még a halálban sem akartak egymástól elválni. Béke poraikra!

— **Szomoru következmény.** Anda Józsefné, a 90 életév dacára is élénk és igen ügyes szülésznő, kit a Jancsó kézdívár-helyi vendéglős kocsa Cs.-Szereda piacán legázolt, tegnapelőtt meghalt. Orvosi szakvélemény szerint a halál ezen elgázolás folytán következett be. Ugy ezen, mint számtalan „szerencsétlenségéből okulhatna a rendőrség, hogy a Fisch Lipót és Szenkovic Manó szegéletén sebesen sírűlő kocsisokat példásan megbüntesse még akkor is, ha mindjárt a főkapitányul volna szolgálatban.

— **A trónörökös ethnographiai műve.** Mint Bécsből írják, a trónörökös még mielőtt keleti útjára indul, körvonalozni óhajta nagy művének alapvonalait, melynek kiadásán rendkívüli előszeretettel és lelkesültséggel csüg. A magyar irodalmi és tudományos körök vállalkozásáról szóló jelentések nagy meglepetést szűltek Bécsben. Tervben van az összirodalom valamennyi kiváló írói és tudományos szaktekintélyeinek megnyerése a közreműködésre. Az összegyűjtendő anyag egységes egészszé leendő feldolgozására külön szerkesztő-bizottságok fognak működni Bécsben és Budapesten, utóbbi helyütt Jókai vezetése alatt. Megjegyzendő még, hogy a mint az összesztrák szerzők német munkái Budapestre küldetnek magyarra fordítás végett, ép úgy a magyar szerzők munkái Bécsbe küldetnek, hogy ott német nyelvre fordíttassanak. Ily módon gondoskodva lesz róla, hogy a mű kiadása összességében és minden részében magyar és német nyelven történhessék meg.

— **Nagy égés volt Taplócán** nagypénteken délelőtt 10 órakor, midőn minden ember a templomban volt. Az égést korán észrevették még a Csik-Somlyóra jött hívek is és mintegy sugalatra a roppant tömeg egyszerűen rohant a templomból kifelé, hogy majdnem egymást olták agyon. A tűz Botár (Kántor) János csürebén ütött ki. Három csűr és két istálló porrá égett, egy házának csak a fedele ment kárrá, az épület falait sikerült megmenteni. Egy odavaló legény, midőn a tűz kiűtött, kiabálni kezdte, hogy a Botár csürije meggyult, mire Botár leánya, Lászlóné is az utcára futott és tagadta, mintha az apja csürebén keletkezett volna a tűz. Ennyi előzmény után a legény a kezében levő fejze fokával olyan ütést mért az asszony balvállára, hogy a karja eltörtött. Ezzel aztán kerekelt oldott. A csendörök már el is indultak a jó madár felkeresésére.

— **Pulyka-szalunkát** lőtt e hó 7-én Cs.-Szereda végében, a mezőn, Gőzsi L. vadászársunk. A szalunkát e faja ez ideig Csikban nem volt ismeretes s azért vadászainkat erősen meglepte.

— **A „Függetlenség” bűntügyében** a budapesti kir. büntető törvényszék végre meghozta a vádhatározatot. E szerint Verhovay Gyula, Verhovay Lajos és Wilckens Gyula, mint tettesek, — továbbra is szabad lábon hagyásuk mellett — vád alá helyeztetnek s ügyüknek végtárgyalására a határidő ezen vádhatározatnak jogerőre emelkedése után fog kitűzteni. A budai honvédsírok javára gyűjtött 100 frtot meghaladó összegnek, Szalay Károly részére átvett 10 frt és Döleschal Károlytól a csángók javára átvett 2 frtnak elsikkasztása miatt pedig a Verhovay Gyula ellen folytatott eljárás megszüntetetik.

— **Szemnecz Emilt és Clair Vilmost** Czárán vizsgáló bíró szabadlára helyezte. A vizsgáló bíró e végzését rövid kihallgatás előzte meg, a mikor is úgy Szemnecz, mint Clair a rendőrségnél tett vallomásaikat megerősítették. Maga a kihallgatás is csupán arra szorítkozott, hogy a vizsgáló bíró megkérdezte Szemneczet és Clairt, hogy feuntartják-e a rendőrség előtt tett vallomásukat. Mikor erre ők igennel feleltek, a vizsgáló bíró azonnal elrendelte szabadlára helyezésüket. Clair ellen a bünvizsgálat a btkv. 262-ik §-a alapján törvényzikkal alkotott testület tagjának megsértése, Szemnecz ellen ebben való bűnrészesség s a kihágási kérdésben a 41. §-ba ütköző életveszélyes fenyegetés miatt folyik tovább.

— **Neufeld Béla** tánczmester f. hó 15-én kezdi meg rendes tánczfolyamát. Beiratkozások ezen időig lakásán (Molnár István fényképésznél) eszközölhetők. Neufeld ur alaposan tanít s kitűnő tanítási módszerrel bír, miért bátran merjük a közönség pártfogásába ajánlani.

— **Mennyit nő a nap áprilisban?** Április 1-én a nap 5 óra 39 perczkor kel és 6 óra 30 perczkor nyugszik, tehát a nap hossza 12 óra 51 percz, míg az éj 11 óra 9 perczig tart; ápril 30-án a nap 4 óra 45 perczkor kel s 7 óra 9 perczkor nyugszik, tehát a nap hossza 15 óra 24 percz, ellenben az éj csak 8 óra 36 percz: e szerint a nap hossza áprilisban 2 óra 33 perczcel nő s ugyanannyival az éj rövidül.

— **Medve.** A papolczi és zágoni erdőkön — mint levelezünk írja — már felébredt téli álmából a maczkó s széttekintés végett bejárta a befűgöket; de szinte pöröl járt, mert a papolczi oláhok észrevették ő kelmét s a zágoni „Kövesor” nevű erdőben megkerítették. Hanem ez még reá nézve nem lett volna nagy baj; nagyobb volt ennél az, hogy e hó 8-án hajtvadászat fogta körül. Bebizonyította azonban, hogy sokkal ügyesebb a papolczi vadászoknál, mert szerencsésen megillant s a jó vadászok ezuttal csak a nyomát lőtték meg. Ez nem is csoda, mert a mi vadászaink medvét nem szoktak erdőn lőni.

— **A holdbeli lakókról** a Berliner Tagblatt április elseji száma a következőket írja: Már az ó-korban hitték, hogy a holdnak az emberhez hasonló, magasabb szervezetű és értelmes lakói vannak. Akkoriban úgy akartak érintkezni a hold lakóival, hogy mért földnyi hosszú ültetvényekkel, óriási vonalakban lerajzolták a földre a pythagorasi tantételt, remélvén, hogy a holdbeli lakók azt le tudják olvasni és talán hasonló módon válaszolni is rá. Még e század elején is a híres Schröder azt hitte, hogy a hold felületén időnkint váltakozó fényesebb és sötétebb pontok a holdbeli növényzet életét s a lakók mozgalmait mutatják. Az utóbbi évtizedekben a csillagászat azt fogadta el, hogy a holdlakókban hinni balgaság. — Most a berlini csillagvizsgáló intézetben egy óriási fontosságú fölfedezés mást derített ki. Dr. Blendmann (?) ur ugyanis véletlenségből rájött, hogy minden eddigi holdvizsgálatnak eredménytelennek kellett lennie, mert a holdnak erősen világító légköre van s e szerint a vizsgálatot mindig hátrányos sugártörés zavarta meg. Blendmann ur arra a gondolatra jött, hogy a

nagy refraktor tárgyüvegét befeketíti és e czélra kámforos kormot használt. De sok száz kísérlet hiúsult meg, míg végre egyszer sikerült eltalálni a bekormozás kellő fokát és a holdnak minden mellélthatástól ment képét megnyerni. Blendmann tanár a lekormozott refraktorral erre rendkívül éles képben lefényképezte a holdat s e fényképet hatalmasan nagyító nagrócsó elé tette. A hold korongjának fehér falra vetett képe 18'52 méter átmérőjű volt és csodálatos látvány volt az ámuló szemeknek. Eddigelő csupa hamis fogalmunk volt a hold felületéről, mert ép azok a sík helyek, melyeket tengereknek hínak, termékeny mezőségek, míg az eddig hegyes vidékeknek hitt régiók homokpuszták, illetőleg tengerek. Városok, mindenféle telepítvények, ipar és közlekedés jelei láthatók, egész tisztán. Legközelebbi holdtöltekor új fényképezések fognak történni s egy még tartalmasabb nagrócsót fog használni a fölfedezés. „Azt hisszük”, írja a Tageblatt április elseji száma, „hogy már e futólagos hír is mindenfélét fogja a figyelmet költeni e korszakalkotó tudományos fölfedezés iránt.”

— **Április elseje.** Az ápriliséjratás épületes szokása Franciaországban is divatos, a mint azt boszankodva tapasztalhatta e hó elsején Dubreuil ur, Courbevoie város érdemes közigyőzője. Dubreuil ur reggel hivatalába menve, nem kevésé lepődött meg, mikor azt látta, hogy aajtja előtt vagy ötszáz ember tolong, mindenik egy fehér papírost lobogtatva a kezében. E papírosokra pedig a közigyőzői czég nyomata alatt olvashatók voltak a következő sorok: Uram, kérem önt, hogy kedden, ápril elsején, délelőtt tizenegy órakor önt érdeklő fontos személyes ügy tárgyalása végett megjelenni sziveskedjék. Fogadjá uram, öszinte üdvözetemet Dubreuil, közigyőző. A szegény közigyőző, a ki biztos volt benne, hogy nem ő küldte szét az ötszáz meghívót, beszédet intézett a tömeghez, kihirdetve, hogy a dolog myszifikáció, és figyelmeztetve mindenkit, hogy április elseje van.

— **A kézdívárnelvi takarékpénztár 1884.** márcziushavi forgalmának kimutatása. Baveftel: pénzálladék 1884. márcziushó 1-én 1413 frt 44 kr, betétekből 82 tételre 17491 frt 57 kr, váltóleszámitásokból 80103 frt, előlegből 109 frt, zálogból 1230 frt, kamatokból 2424 frt 89 frt, illetékekből 763 frt 95 kr, részvényátíratásért 1 frt, kezelési költségből 61 frt 6 kr, váltó-visszleszámitolásból 23700 frt, jelzálog kölcsönből 18510 frt, ügyészi költség-számlán 3 frt 18 kr, államdíjból 1 frt 44 kr, visszváltó-kamatból 2 frt 26 kr; összesen 145.814 frt 79 kr. Kiadás: betét-visszafizetés 31 tételre 7837 frt 76 kr, betéti folyó kamatokra 15 frt 93 kr, leszámított váltókra 106.158 frt, előlegezésekre 80 frt, zálog-kölcsönre 1188 frt, osztalékra 472 frt, kezelési költség számlán 94 frt 70 kr, tisztí fizetésekre 208 frt 33 kr, visszleszámitolt váltókra 5530 frt, jelzálog-kölcsönre 18625 frt, visszváltó-kamatokra 525 frt 52 kr, ügyészi költség számlán 4454 frt 8 kr, jutalék költség számlán 330 frt, postadíj és bélyegköltség számlán 16 frt 32 kr, 1884. márczius 30-án pénztármaradvány 268 frt 47 kr; összesen 145.814 frt 79 kr. Kézdí-Vásárhelyt, 1884. áprilishó 1-én. Bányai F. könyvelő. Benkő Gyula s. könyvelő.

— **Szellemi és testi munka.** Houghston tanárnak a dublini Trinity-ben a szellemi és testi munka okozta kimerülésre vonatkozó számítása szerint, két órai szigorú szellemi foglalkozás az emberi testnek éppen annyi életerejét emészt fel, mint egy egész napi kézi munka. Ez okból ajánlatos, hogy az aggyal dolgozó emberek agyon ne dolgozzák magukat, hanem minden nap oly testi foglalkozást is keressenek, mely az ideg- és izom-rendszer közötti egyensúlyt ismét helyreállítja.

Irodalom.

Jókai Mór regényeinek új olcsó kiadását indítja meg az Atheneum társulat. A koros regényíró műveinek eddigi olcsóbb kiadása rosszabb papíron és nehezen olvasható betűkkel nyomtatott füzetekben jelent meg. Az új vállalat a nagy regényíró munkáit díszes kiadásban, finom papíron, olvasható betűkkel nyomtatva és mégis igen olcsó áron bocsátja a közönség rendelkezésére. A vállalatot az „Enyém, tied, övé” című regény nyitja meg. A hat kötet ára 2 frt 40 kr. A sorozatban megjelentek to-

vább: az „Arany ember” öt kötetben; ára 2 frt 80 kr. „Es mégis mozog a föld” regény hat kötetben; ára 3 frt 50 kr. „A véres kenyér és a Szegénység utja” egy kötetben; ára 70 kr. „Föld felett és víz alatt” regénykérek egy kötetben; ára 90 kr.

A „Kiallítás Lapok” 8-ik száma a Deutsch M.-féle műv. intézet díszes kiadásában megjelent a következő változatos tartalommal: Az 1885. évi orsz. kiállítás nemzetközi osztályai. Magvak, takarmányfélék, trágyaszerek. Kisipari erő- és munkagépek, lényegesen javított mezőgazdasági gépek, új találmányok. — Az iparos-íjűsági egyesületek a kiállításon. A munkakiállítás szabályzata. — Ipartörvény: Az 1871. és 1884. évi bizottság. A kénszertársulás kérdéséhez. — Kiállítási krónika. — Kiállítások 1884-ben. — Száz kérvény. — A fegyencz-ipar szabályozása. — Bejelentések a temesvári kerületi bizottságnál. — Bejelentések a soproni ker. bizottságnál. — Képek: az ötvösműkiállításból; az iparesarnok térbeosztása csoportok szerint.

Közzgazdaság.

A Királyhágón tul, még az alvidéken is, mindenütt panasznak: áprilishó rosszult viselte magát. Csikmegyében azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy még ez ideig semmi kárt, sőt hátrányt sem konstálhatunk. Nálunk április téli hónap, s bárha — kivételképen — január, február és márczius valóságos tavasz közeledtével fenyegetett: a természet nem sietett előhaladni. Most nappal havaz; éjjel fagy; de egyik sem árt semmit. Legalább gazdáink nem hogy panaszkodnának, hanem inkább kedvezőnek tartják az időjárást.

A közönség köréből.*)

Tisztelt szerkesztő ur!

Becses lapja ez évi 24. számában „Vigilans”, az írói viszketegetől elragadtatva, a szószerk hangján ad kifejezést abbéli mebotránykozásának, hogy nehány mulatni vágyó dáma és urfi Győ.-Szarhgyen a harangszentelés népünnepté elég „pogány és publikánus” volt tánczmulatsággal zavarni meg.

Legyen e botrány okozásáért a büntetés rajtnk s a mi fiainkon!

A dolog érdemére nézve megjegyezzük, hogy kedélyesen táncoltunk éjfélt után 3 óráig. Akkor elszéledtünk s reggel 8 órakor az iskolateremben folyt is a rendes oktatás. A mi a Carneval-féle diadalmenetet illeti, az a felcsigázott képzelődés szüleménye, merő ráfogás.

Azt mondja „Vigilans”, tudnunk kellett volna, hogy „ki a társadalmi illemszabályok ellen vét, azt a maga megérdemlett néven szólítják.” Erre mi csak azt kérdjük: mióta képez épen a szolid családi színezetű tánczmulatság a társadalmi illemszabályokba ütköző kihágást? Avagy talán inkább összeegyeztethető, lélekemelőbb, üdvösebb és követésre méltóbb, mosolylyal és tapssal jutalmazni a Volkesängerektől elcsépeelt „Szamártej” minden ízében sikamlós és frivol ötleteit, mint azt „Vigilans” és többen tették, mint társalogni és táncolni tisztességesen? Ama mosoly és taps a „Szamártej” előadásakor elárulta, hogy „Vigilans”-nak csak a hangja a Jákóbé, de a keze Ézsaué.

Vakár Lukács és társa.

*) Ezen cikkért, melyhez hasonló több rendbeli küldetett be szerkesztőségünkhez, a felelősség minden tekintetben aláírkat terheli. Egyszersmind kijelentjük, hogy e kérdésben napirendre térünk. Szerk.

Felelős szerkesztők:
Ifj. Dobay János. Móricz Gyula.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Biró Gyula

ajánlja női és férfi lábbeli dus rak-tárát a legjutányosabb áron, ugy-szintén férfi- és gyermek kalapjait nagy választékban.

Becses megrendeléseket pontosan és olcsón teljesít.

Üzlete: Brassó, klastrom-utca 12. sz. 2—3

